

MAMLAKATIMIZDA INNOVATSION MASOFAVIY BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI

Muallif: **Qahramon Abdukarimov**

Ilmiy rahbar **Tursunov Faridun**

Mustafoyevich

Samarqand iqtisodiyot va servis
instituti bank ishi kafedrası o'qituvchisi
tursunovfaridun4330@gmailcom

Annotatsiya.

O'zbekiston Respublikasida innovatsion masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishning dolzarbligi, iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati yoritilgan. Raqamli texnologiyalar jadal rivojlanib borayotgan hozirgi sharoitda bank tizimining zamonaviy xizmat turlariga o'tishi moliyaviy sektorda samaradorlikni oshirishga xizmat qilmoqda. Annotatsiyada masofaviy bank xizmatlarining afzalliklari, mijozlarga qulayliklar yaratishdagi roli, banklar uchun xarajatlarni kamaytirish imkoniyatlari hamda raqobatbardoshlikni ta'minlashdagi o'rni tahlil qilingan.

Kalit so'zlar.

Innovatsion bank xizmatlari, Masofaviy bank xizmatlari, Raqamli bank tizimi, Mobil banking, Internet banking, Fintex texnologiyalari, Moliyaviy inklyuziya, Bank xizmatlarini raqamlashtirish .

So'nggi yillarda raqamli texnologiyalar jadal sur'atlar bilan rivojlanib, moliya va bank tizimini tubdan o'zgartirmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining bank sohasini raqamlashtirishga qaratilgan qaror va farmonlari asosida masofaviy bank xizmatlari turlari kengaytirilib, mijozlarga zamonaviy, tezkor va xavfsiz xizmat ko'rsatish imkoniyatlari yaratilmoqda. Ushbu xizmatlarning innovatsion yondashuvlar asosida rivojlanishi moliyaviy tizimning barqarorligi va

aholining bank tizimiga bo'lgan ishonchini mustahkamlashda muhim rol o'ynamoqda.

Masofaviy bank xizmatlarining mohiyati va turlari:

Masofaviy bank xizmatlari – bu bank filialiga bormasdan, axborot texnologiyalari orqali amalga oshiriladigan moliyaviy operatsiyalar tizimidir. Ular quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Mobil banking – mobil ilovalar orqali to'lovlar, hisob tekshirish, kredit arizalari yuborish;

Internet-banking – kompyuter orqali bank xizmatlaridan foydalanish;

SMS-xizmatlar, kontaktless (NFC) to'lovlar, QR to'lov tizimlari, AI asosidagi chat-xizmatlar, onlayn kreditlash tizimlari.

Iqtisodiy samaradorlikni oshirish: Masofaviy bank xizmatlari banklarning operatsion xarajatlarini kamaytiradi. Filiallar va kassa xizmatlariga bo'lgan ehtiyojni qisqartirish orqali banklar resurslarni tejaydi va mijozlarga yanada arzon xizmatlar taklif qiladi. Bu, o'z navbatida, iqtisodiy samaradorlikni oshiradi va bank tizimining barqarorligiga hissa qo'shadi. Moliyaviy inklyuziyani ta'minlash: Masofaviy bank xizmatlari, ayniqsa, qishloq va chekka hududlarda yashovchi aholi uchun moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatini kengaytiradi. Mobil ilovalar orqali hisob ochish, kredit olish va to'lovlarni amalga oshirish imkoniyati ijtimoiy tenglikni ta'minlashda muhim qadamdir.

Innovatsion yondashuvlarning afzalliklari:

Xizmatlarning uzluksizligi (24/7 ishlashi)

Bank xodimlari ishtirokisiz xizmat ko'rsatish imkoniyati

Bank xarajatlarini optimallashtirish va operatsion samaradorlikni oshirish

Aholi uchun vaqt va xarajat tejalishi

Moliyaviy inklyuziyani kengaytirish – uzoq tumanlardagi aholining bank tizimiga jalb etilishi

Mamlakatimizdagi holat va amalga oshirilayotgan islohotlar:

2020 yildan buyon O'zbekiston banklarida raqamli transformatsiya dasturlari joriy qilinmoqda.

Hozirda aksariyat yirik banklar o‘z mobil ilovalari orqali omonatlar, to‘lovlar, kredit arizalari va investitsiya xizmatlarini taqdim etmoqda.

2024 yilda mobil ilovalar orqali amalga oshirilgan to‘lovlar hajmi 2 baravarga oshdi.

Milliy to‘lov tizimlari (HUMO, UzCard) raqamli xizmatlarni kengaytirmoqda.

Muammolar va cheklovlar:

Internet va mobil tarmoq infratuzilmasining yetarli darajada rivojlanmaganligi (ayniqsa qishloqlarda)

Kibertahdidlar va axborot xavfsizligi muammolari

Aholining raqamli savodxonlik darajasi pastligi

Raqobat muhitining yetarlicha shakllanmaganligi

Yagona milliy standart va platformalarning yetishmasligi – xizmatlar sifati va yagona tizimdagi ishlash darajasini pasaytiradi.

Taklif va tavsiyalar:

Raqamli moliyaviy savodxonlikni oshirishga qaratilgan davlat dasturlarini ishlab chiqish.

Innovatsion startaplar va fintech kompaniyalar bilan hamkorlikni kuchaytirish.

Qishloq joylarda yuqori tezlikdagi internet infratuzilmasini kengaytirish

Banklarning axborot xavfsizligi tizimini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish.

Xalqaro raqobatbardoshlikni mustahkamlash: Innovatsion masofaviy bank xizmatlari mamlakat bank tizimini xalqaro standartlarga yaqinlashtiradi. Bu xorijiy investorlar va mijozlar uchun jozibadorlikni oshirib, mamlakat iqtisodiyotini global moliya bozorlariga integratsiyalashuvini tezlashtiradi.

Xulosa

O‘zbekistonda innovatsion masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirish bugungi kunda moliyaviy sektorning raqobatbardoshligini oshirish va aholining bank xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish uchun muhim omillardan biri hisoblanadi. Ushbu xizmatlar nafaqat mijozlarga qulaylik yaratadi, balki banklar uchun

operatsion xarajatlarni kamaytiradi, xizmat ko'rsatish sifatini oshiradi va moliyaviy xizmatlarga bo'lgan ishonchni mustahkamlaydi..

Adabiyotlar ruyxati

1. Karimov I.A. “Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.” – T.: Ma'naviyat, 2008.
Unda raqamli transformatsiya va modernizatsiya jarayonlarining ahamiyati yoritilgan.
2. Abdulkarimov A.A., Murodov Yo.M. “Bank ishi.” – T.: IQTISOD-MOLIYA, 2022.
Bank tizimi va masofaviy xizmatlar turlari haqida keng ma'lumot berilgan.
3. Toshpo'latova G.X. “Innovatsion bank xizmatlari va ularning rivojlanish istiqbollari.” – T.: Ilm Ziyoy, 2021.
4. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy sayti – www.cbu.uz
Masofaviy bank xizmatlari, fintech yechimlar va sohadagi statistik ma'lumotlar joylashtirilgan.
5. OECD (2020) – “Digital Disruption in Banking and Its Impact on Financial Inclusion.”